

Șapte episcopi greco-catolici trecuți în rândul "Fericiților"

Părintele Florin Fodoruș alături de Sfântul Părinte Papa Francisc la Liturghia solemnă de beatificare de pe "Câmpia Libertății" din Blaj, 2 iunie 2019

Șapte episcopi greco-catolici martiri au fost beatificați la ceremoniile oficiate de Papa Francisc pe Câmpia Libertății de la Blaj în 2 iunie 2019. Eram studentă la Oradea în vara anului 1999 când profesorul pr. Iuliu Muntean - azi Vicar general în Canton, Ohio - a făcut o echipă de tineri istorici care urmau să cerceteze prin arhive date despre episcopii martiri ai Bisericii greco-catolice. Atunci am aflat cine au fost episcopii Vasile Aftenie, Ioan Suciu, Tit Liviu Chinezu, Ioan Bălan, Valeriu Traian Frențiu, Alexandru Rusu și cardinalul Iuliu

Hossu. Noi sătmărenii suntem legați sufleteste de PS Valeriu Traian Frențiu, episcopul Lugojului și Oradiei și de PS Alexandru Rusu, episcop de Maramureș. La ceremonia de beatificare s-au folosit Evanghelia și potirul primite de Valeriu Traian Frențiu în anul 1938 cu ocazia celebrării a 25 de ani de episcopat.

Obiectele de cult au fost salvate în anul 1948 de o credincioasă, păstrate în secret și dăruite Preasfințitului Virgil Bercea.

Continuare, pag. 4-5

„De ceva vreme nu mai sunt fata cu zădie roz, ci sunt medieșanca Ionela Toma”

PAGINA 7

Rihanna, cea mai bogată cântăreață din lume

Artista originară din Barbados, Rihanna este cea mai bogată cântăreață din lume, potrivit revistei Forbes, care a dat publicității topul pe 2019 al antreprenorilor cu cele mai mari averi.

La nivel general, cu o avere de 600 de milioane de dolari, Rihanna ocupă locul al 37-lea în topul Forbes pe 2019 al celor mai bogate antreprenoare. În ceea ce privește cântărețele, Rihanna este urmată în top de Madonna (locul 39), cu 570 de milioane de dolari, Celine Dion (locul 46), cu 450 de milioane de dolari, și de Beyonce (locul 51) - al cărei soț, Jay-Z, a devenit recent primul rapper miliardar din lume -, cu 400 de milioane de dolari.

„Turandot” la Opera din Cluj cu debutul de rol al unui star

PAGINA 6

La 1900, Tribunalul din Satu Mare era după Oradea cel mai important tribunal de provincie din Ungaria

PAGINA 2

240 de ani de la nașterea lui Gheorghe Lazăr, întemeietorul școlii românești

PAGINA 3

Angelina Jolie a organizat petrecerea perfectă pentru aniversarea fiicei sale

PAGINA 8

Organizația jurisdicției sătmărene legată de Tribunalul regal arată imaginea unui complex bine construit, bine împărțit, cu un teritoriu mare de competență. Competența teritorială a tribunalului include tot comitatul Sătmar și în plus, judecătoria regală a plasei Halmeu din comitatul Ugocea.

La 1900, Tribunalul regal din Satu Mare era, după Oradea, cel mai important tribunal de provincie din Ungaria

De-a lungul timpului Tribunalul Satu Mare a dat două sentințe de condamnare la moarte cu executare. Franz Pál, condamnat și executat pentru jaf urmat de crimă, iar cazul lui Papp Béla care și-a ucis fratele a șocat întreaga Ungarie

Naționalizarea jurisprudenței, prin comasarea tribunalelor din Sătmar, Carei și Șomcuta Mare a condus la întemeierea Tribunalului regal din Satu Mare. Acesta și-a avut sediul mai întâi în Piața Deák (Libertății), în așa zisul „sediul al comitatului”, până la mutarea lui în actualul palat al justiției cu două nivele, care este la momentul actual cea mai mare clădire publică din Satu Mare.

Tribunalul regal are o competență asupra a nouă judecătoria de plasă, și în acest fel este după cel din Oradea cel mai important tribunal de provincie din Ungaria, cu diferența că el se află în centrul geografic al teritoriului și având în vedere legăturile optime de cale ferată, fiecare punct, dar mai ales sediile judecătorilor de plasă sunt ușor accesibile. (Către sediile a șase judecătoria de plasă: Baia Mare, Seini, Carei-Ardud, Fehérgyarmat, Mátészalka și Șomcuta Mare, circulația este asigurată de diferite linii ferate de interes local.)

Tribunalul regal avea 19 membri judecătoria

Competența teritorială a tribunalului este caracterizată prin faptul că acest teritoriu include tot comitatul Sătmar și în plus, judecătoria regală a plasei Halmeu din comitatul Ugocea.

De la înființare, în fruntea tribunalului se află la ora actuală al patrulea președinte, dr. Róth Ferencz, după președinții Boross Pál, Mórincz Lajos și Galba Lajos. Dr. Róth Ferencz s-a născut la Carei în data de 29 septembrie 1860. Și-a făcut studiile la Carei și la Debrecen. A fost un elev excelent, și după terminarea studiilor juridice a fost desemnat ca profesor de drept la Debrecen, însă el a ales o carieră de judecător. La început a activat la Carei, apoi la Budapesta ca judecător adjunct, de aici a fost numit la tribunalul comercial, unde timp de mai mulți ani a fost președintele completului de apel, în acest timp el a devenit cunoscut și în cercurile profesionale, așa că a participat ca expert la dezbaterile premergătoare ale codului de procedură civilă. În anul 1901 a devenit judecător la Curtea de apel din Budapesta, iar în 1902 președintele Tribunalului regal Satu Mare. Tribunalul regal are 19 membri judecătoria: K. Papolczy Gyula, judecător de curte regală, Kölcsey János, judecător de curte regală, Balog József, Papp Endre, Hunyor Ödön, Szarukán Zoltán, Hegedűs Gyula, Morvay Károly (judecător central de instrucție), dr. Némethy József,

Informația Zilei

ISSN 1222-4715

Director general - **D. Păcuraru**
Director editor: **Ilie Sălceanu**

Redactor șef suplimentele - **Adriana Zaharia**
(Informația Zilei de Duminică și Sănătate și Frumusețe, Informația TV)

Redacția Satu Mare:
str. Mircea cel Bătrân nr. 15
Satu Mare, cod 440012
Telefon: 0261-767300
e-mail: redactiasm@informatia-zilei.ro

www.informatia-zilei.ro

Dr. Róth Ferencz, din Carei, președintele Tribunalului regal Satu Mare din anul 1902. De la înființare, dr. Róth Ferencz a fost al patrulea președinte

Szabó József, Nunzer Dezső, Rozgonyi Viktor, Balázs János, dr. Knoll Béla, dr. Paál István, dr. Jeney Sándor, dr. Horváth Benő, judecătoria de tribunal regal. Numărul actual al stagiilor, subgrefierilor și grefierilor este 16. Numărul acestui personal se schimbă după necesități. Șef birou: Lefter István.

Numărul de cauze la tribunal este însemnat, conform competențelor teritoriale. În ultimii ani, s-au înregistrat permanent un număr anual de 20.000 de cazuri penale, civile și legate de cartea funciară. Aici se mai adaugă cauzele cu o statistică variabilă de cazuri comerciale, cauzele foarte importante de urbariu și cauzele privind dreptul de minerit. În afară de toate acestea, tribunalul regal mai are o competență de mare importanță, și anume rezolvarea în apel a cauzelor dezbătute la judecătoriile de plasă. Ținând seama de numărul mare al judecătorilor de plasă și de creșterea naturală și continuă a cauzelor judecate de acestea, sarcinile legate de rezolvarea acestor cauze s-au înmulțit atât de mult, încât a fost nevoie de constituirea unui al doilea complet.

Președinții completelor de judecată ale tribunalului regal: președintele completului ordinar civic și comercial: dr. Róth Ferencz, președintele tribunalului regal. Președintele completului juraților, al comisiei de procurori și de apel, penal: dr. Papolczy József, judecător regal de curte de apel. Prim-președinte de dezbateri: Papp Endre, judecător regal de tribunal. Președinte de complet de apel sumar I. în cazuri civile: Balogh József, președintele completului sumar II. Szarukán Zoltán, ambii judecătoria regali de

tribunal.

Franz Pál ajutat de iubita lui a comis patru crime

De la constituirea tribunalului regal două procese merită a fi menționate dintre cauzurile dezbătute, din care fiecare a stărnit la vremea respectivă un ecou național, pentru că ele au fost urmate la scurt timp de executarea a două condamnări la moarte în Satu Mare, într-o perioadă când executarea unei condamnări la moarte a fost foarte rară.

Una a fost cauza penală lui Franz Pál, cealaltă cea lui Papp Béla. Franz Pál a comis patru jafuri prin omucidere cu complicitatea iubitei lui cu numele de Új Borbála. Franz Pál a fost ajutor de călă de sîntar, care a ucis și a tâlhărit prima dată o bătrână bolnavă către 70 de ani, apoi, după câteva săptămâni, împreună cu iubita lui a mers la soția chelnerului șef Sporni Gyula cu pretextul unei vizite, după ora 10 seara. Când soția lui Sporni Gyula a venit acasă de la teatru, și a primit cu amabilitate pe cei doi complici ca pe niște cunoscuți dragi. Franz Pál s-a așezat lângă ea pe canapea, și după o încăierare mai lungă, în parte cu mâna, în parte cu un șnur, a sugrumat-o. Însă, mai înainte ca soția lui Sporni Gyula să vină acasă de la teatru, acesta l-a sugrumat și pe fiul ei de 7 ani și pe tânăra lor menajeră de numai 14 ani. Franz a negat foarte încăpățânat toate acuzațiile, însă circumstanțele, pe de altă parte mărturiile lui Új Borbála au prezentat niște dovezi atât de puternice împotriva lui, încât vinovăția lui s-a putut stabili fără nicio îndoială, și a fost con-

damnat la moarte de către complet. Judecătoria a condamnat-o pe Új Borbála la închisoare pe viață în calitate de complice. Franz Pál nu a obținut grațierea și condamnarea lui la moarte a și fost executată.

Condamnarea la moarte prin spânzurare a lui Papp Béla a șocat întreaga Ungarie

Celaltă cauză penală care a stărnit un interes național a fost cea de fratricid a lui Papp Béla, Zsoldics Mihály și Papp Zoltán în care cei menționați au fost inculpați de uciderea, respectiv de instigare la ucidere a tânărului Papp Elemér. Cazul acesta a devenit de pomină datorită faptului că protagonistul lui a fost Papp Béla, un proprietar onorabil de terenuri de talie mijlocie, un om din societate bună, un locotenent de cavalerie în rezervă de 28 de ani.

După cum reiese din actele procesului, Papp Béla a fost motivat să aibă acel gând fatal cu fratele său mai mic, elev la Satu Mare, de situația lui materială precară ca în acest fel să obțină și moștenirea fratelui său Papp Elemér. În această hotărâre a lui el a fost susținut de fratele său, Papp Zoltán, un membru de clasă al familiei cu care au încercat fără succes omorarea victimei prin strichină amestecată în bere, apoi cu o altă otrăvă pusă în prune uscate. După acestea Papp Béla și-a convins prin promisiuni și amenințări ciobanul cu numele de Zsoldics Mihály ca să-l împuște pe băiat când acesta va face o vizită pe jos la el în Cuc-Mártinești. Papp Elemér a fost chemat de către fratele lui Zoltán la locul înaintă stabilit, unde Zsoldics Mihály l-a întâmpinat, l-a lovit cu revolverul după ureche, apoi a tras două focuri de la distanță mică în fruntea lui, lucru ce a provocat moartea pe loc.

În cursul demersurilor judiciare, Papp Béla și Zsoldics Mihály și-au recunoscut faptele, Papp Zoltán însă a negat învinuirile. Pe baza verdictului juraților completul i-a condamnat la moarte pe Papp Béla și pe Zsoldics Mihály în calitate lor de instigator și făptaș, iar pe Papp Zoltán la 8 de închisoare grea pentru complicitate. Însă Zsoldics Mihály a obținut grațierea de la cele mai înalte locuri, așa că s-a ales cu închisoarea pe viață. Însă condamnarea la moarte a lui Papp Béla a fost executată.

În afara unor astfel de cazuri celebre, Tribunalul regal Satu Mare are o frecvență mare a cazurilor penale, cazuri provenind mai ales din Oaș. Gradul scăzut al nivelului cultural și temperamentul fără frăie a populației de aici furnizează într-o cantitate intristător de mare a cazurilor penale, mai ales pentru ciclurile de jurați.

Din munca mai liniștită a jurisprudenței civile putem remarca ca și o specialitate a locului problemele urbariului, care sunt interesante pentru faptul că comasările trebuiesc făcute în parte conform dreptului din Ungaria, în parte însă după regulile comasării aplicate în Ardeal, pentru că și ținutul Chioarului (Șomcuta Mare și înrejurimile) cad sub competența acestui tribunal. În rest, aceste comasări sunt în derulare deja de două decenii, și peste puțin timp nu va mai exista niciun hotăr din aria de competență a tribunalului care să nu fie comasat.

Satu Mare avea și un parchet cu patru procurori

Ca atare, secțiile de carte funciară lucrează continuu la transcrierea și redactarea de foi de carte funciară. Foile supli-

mentare ale orașului Satu Mare sunt în faza redactării.

Pe lângă Tribunalul regal funcționează un parchet format din patru procurori. Conducătorul parchetului este procurorul regal dr. Fabó Zoltán, membrii sunt următorii procurori regali: Jakó Sándor, Leitner Emil și Papp Szilviusz.

Sediile judecătorilor regale de plasă aparținând tribunalului regal: 1. Satu Mare, 2. Carei, 3. Seini, 4. Baia Mare, 5. Șomcuta Mare, 6. Ardud, 7. Mátészalka, 8. Fehérgyarmat, 9. Halmeu. Dintre acestea merită amintită judecătoria regală de plasă din Satu Mare sub conducerea judecătorului regal de plasă Vereczky Antal. Judecătoria: Uray Károly, Szűcs Lajos, Medveczky Emil, judecătoria de plasă și Hatvany Kálmán judecător de plasă adjunct. Judecătoria de plasă are doi grefieri și patru birouri de grefier. După o repartizare permanentă, cazurile civile sunt soluționate de către conducătorul judecătoriei împreună cu judecătoria de plasă Szűcs și Medveczky. În cauzurile penale judecătorul de plasă Uray Károly este cel competent, iar cauzurile mixte revin judecătorului de plasă adjunct Hatvany Kálmán. Numărul proceselor civile se ridică anual la peste 2500, iar numărul cazurilor penale este de 1000 pe an.

Baroul avea 119 avocați

Teritoriul de competență a Tribunalului regal este identic cu cel al baroului care are 119 membri avocați practicanți. Dintre aceștia 50 sunt înregistrați la Satu Mare, 20 la Carei. Restul membrilor practizează la sediile judecătorilor de plasă cu excepția a trei avocați care își au domiciliul în afara teritoriului de competență a vreunei judecătoria. Președintele baroului este Korányi János, vicepreședinte dr. Kereszteszgyhy Lajos, secretar dr. Schönplüg Jenő, procurorul baroului: avocatul Savanyu János. Baroul, în afara sarcinilor care îi sunt tratate de parchet conform legii, are și o activitate internă, are un fond de intrajutorare prin care sprijină avocații săraci sau membrii familiilor rămași în urma unor decese.

La Satu Mare, precum și la sediile judecătorilor de plasă, cu excepția Șomcutei, Careiului și Ardudului, funcționează câte un notar public regal, care sunt subordonați camerei teritoriale de notari publici din Debrecen.

În afara penitenciarelor judecătorilor de plasă, Satu Mare are și un penitenciar de parchet, construit ca parte a palatului justiției, care este amenajat pentru 150 de deținuți, fiind înzestrat cu toate cerințele prevăzute de prescripțiile pentru penitenciare, cu încălzire cu agent termic lichid, cu conducte de apă și alte facilități ale tehnicii de construire a penitenciarelor. Numărul mediu al deținuților este 120. Inspector de penitenciar: Marton Lázár.

Organizația jurisdicției sătmărene legată de Tribunalul regal arată imaginea unui complex bine construit, bine împărțit, cu un teritoriu mare de competență ce demonstrează și faptul că este corectă orientarea practică din 1875 a conducerii centrale a justiției, în urma căreia numărul tribunalelor a fost redus și teritoriul de competență a fost mărit. Doar tribunale mari și puternice pot rezolva bine problemele din competența lor. Tribunalul regal Satu Mare și instituțiile legate de acesta fiind un exemplu bun nu doar în fața oficialităților, ci apreciat fără rezerve și de către publicul justițiabil.

(Sursa: Borovsky Samu: „Magyarország vármegyéi és városai: Szatmár vármegye - Comitatele și orașele Ungariei: Comitatul Sătmar”)

Adriana Zaharia, Veres Istvan

Opera lui Gheorghe Lazăr a fost de o mare profunzime și întindere. Ea poartă semnul unei personalități de excepție, a unui spirit umanist și iluminist, tribun al poporului ca și Horea, Tudor, Avram Iancu și Nicolae Bălcescu, luptător pentru emanciparea poporului, prin știință de carte și a națiunii.

Gheorghe Lazăr, întemeietorul învățământului modern românesc

Aniversăm pe 5 iunie 240 de ani de la nașterea lui Gheorghe Lazăr, cărturar, profesor, pedagog, teolog, literat, om de știință, orator, întemeietorul școlii românești.

Gheorghe Lazăr s-a născut la 5 iunie 1779 în satul ardelean Avrig, așezat pe malul Oltului și a murit la 17 septembrie 1823 la Avrig. Unii cercetători au afirmat că Gheorghe Lazăr a fost fiu de iobagi, dar din documentele vremii reiese că în Avrig nu a existat iobăgie. Locuitorii satului erau în mică parte sași (care aveau poziție privilegiată de oameni liberi), iar românii, majoritatea, folosindu-se de poziția sașilor și-au păstrat și ei starea de țărani liberi. Deși nu erau bogați, părinții lui Gheorghe Lazăr aveau o casă din cărămidă și o bucată de pământ. Gheorghe Lazăr a mai avut trei frați: Onu (Ion), Silia (Vasile), Luca și sora Ana, căsătorită cu preotul Ion Racotă. Fiu de țărani liberi, Gheorghe Lazăr cunoaște totuși lupta iobagilor și copilăria lui petrecută în satul Avrig poartă semnul răscoalei lui Horia. Nu se cunosc prea multe despre drumul lui Gheorghe Lazăr în învățătura de carte.

Studii temeinice

Clasele primare le-a făcut la Avrig, fără a se cunoaște numele vreunui dascăl al său. Întrucât guvernatorul Transilvaniei, avea un castel, la loc de odihnă, unii (Ion Heliade Rădulescu, Petre Poenaru) au afirmat că Bruckental l-ar fi ajutat material pe Gheorghe Lazăr să meargă mai departe la învățătura la Sibiu, Cluj și Viena, dar lucrul nu este dovedit.

Terminând târziu școala din Avrig, Gheorghe Lazăr se înscrie în clasa I a liceului piariștilor din Cluj. Posibilul ajutor din partea negustorului sibiian Hagi Constantin Popp nu e nici el dovedit. Mai curând soțul Anei, Ion Racotă, preot în Avrig l-a ajutat pe Gheorghe Lazăr să-și continue studiile. Poate un rol important în sprijinirea lui Gheorghe Lazăr să-l fi avut scriitorul Ion Barac, fost student la Academia catolică, de pe lângă liceul piariștilor din Cluj.

În primii trei ani, Gheorghe Lazăr studiază limbile latină, elină și germană, aritmetica, istoria românilor, geografia, ortografia, Biblia, doctrina creștină și caligrafia. Minte strălucită, acumulează cunoștințe cu o răvnă demnă de admirat. Gheorghe Lazăr părăsește Clujul în anul 1801 și face o clasă la liceul catolic din Sibiu, unde învață retorica și poezia. Revine la Cluj în anul 1802 și până în anul 1804, urmează așa-zisa "clasă de filozofie". Sub acest termen erau de fapt cuprinse vaste domenii ale culturii, prin discipline ca Șlogica, istoria, algebra, fizica, chimia, mineralogia, geodezia și arhitectura. Pregătirea lui în domeniul științelor pozitive este însă excepțională.

Absolvent cu brio al "clasei filozofice", Gheorghe Lazăr trece la Academia de Drept (1805), unde rămâne doar două semestre, când cere Episcopiei ortodoxe din Sibiu (inceputul lui 1806) să-i acorde o bursă pentru a urma teologia la Viena. Bursa i se acordă și Gheorghe Lazăr pleacă la Viena, în primăvara lui 1806, unde se înscrie la Academia de teologie. Studiază neîncetat, dar trăiește și evenimintele legate de ocuparea Vienei de trupele franceze ale lui Napoleon I.

În contact cu ideile revoluției franceze, își desăvârșește concepția sa privind necesitatea înlăturării înăpoeirii feudale a patriei sale, pentru emanciparea ei și a românilor, pe calea progresului. După trei ani, pleacă la Karlovitz (1808 - 1809) pentru completarea studiilor la Academia teo-

Gheorghe Lazăr s-a născut la 5 iunie 1779 în satul ardelean Avrig, așezat pe malul Oltului și a murit la 17 septembrie 1823 la Avrig

logică ortodoxă și a se preoți, dar mitropolitul sârb Stratimirovici se opune și Gheorghe Lazăr este nevoit să se întoarcă la Viena (aprilie 1810). Nu continuă însă cursurile Academiei de teologie, ci se ocupă de traducerea unor lucrări în limba română. Nu-și termină, așadar studiile teologice și se întoarce în țară, în primăvara lui 1811.

Profesor în mai multe orașe

Gheorghe Lazăr este numit profesor la Seminarul ortodox de pe lângă Episcopie din Sibiu, unde trebuia să-i instruiască pe candidații la preoție. Aici intră în conflict cu episcopul ortodox Vasile Moga, care voia să-l transforme pe Gheorghe Lazăr în executant fidel al dispozițiilor sale. La scurt timp, în toamna lui 1811, pleacă la Brașov, fără învoirea lui Vasile Moga, însă este nevoit să se întoarcă.

În acest timp, se declară vacant scaunul de episcop ortodox al Banatului și Gheorghe Lazăr își depune candidatura. Mitropolitul sârb Ștefan Stratimirovici se opune. Gheorghe Lazăr continuă activitatea la Sibiu, în condiții grele determinate de persecuțiile din partea lui Vasile Moga, mitropolitului Stratimirovici și directorului școlilor reunite din Ardeal, Gheorghe Haines. Se adaugă și prigoana din partea episcopului unit Bob și aceștia, acuzându-l de idei periculoase la adresa Împăratului de la Viena, e urmărit și de poliția lui Metternich. Cancelarul Tekeli comunică guvernului ardelean decizia cu privire la destituirea lui Gheorghe Lazăr.

Gheorghe Lazăr părăsește Sibiu și se mută la Brașov în anul 1816. La Brașov, Gheorghe Lazăr devine profesorul copiilor boieroaicei muntene Bărcănescu, stabilită pentru scurt timp aici. Când

ea se întoarce în București, Gheorghe Lazăr ajunge și el în orașul de pe Dâmbovița. Bucureștii se afla în timpul domniei lui Ioan Caragea (1812 - 1818), dar și al terribilei ciume care a făcut atâtea ravagii.

În lupta cu greutățile, ca întotdeauna, Gheorghe Lazăr începe marea bătaie pentru a da viață unui vechi vis al său, nașterea învățământului în limba română. Cu ajutorul unor boieri înaintați (Constantin Bălăceanu, George Goleacu, Petrache Poenaru), el statorniceste învățământul în limba română, la Academia Domnească de limba greacă, înființată de Șerban Cantacuzino, la 1680.

După 1818, devine colaborator apropiat al lui Tudor Vladimirescu și face parte din oștile acestuia la 1821. După înăbușirea revoluției, bolnav și dezamăgit, el se întoarce la Avrig unde se stingea la 17 septembrie 1823 în casa în care se născuse. Mormântul i-a fost peste drum de casa părintească, în curtea bisericii ortodoxe din Avrig.

Dușman al întocmirii feudale

Opera lui Gheorghe Lazăr a fost de o mare profunzime și întindere. Ea poartă semnul unei personalități de excepție, a unui spirit umanist și iluminist, tribun al poporului ca și Horea, Tudor, Avram Iancu și Nicolae Bălcescu, luptător pentru emanciparea poporului, prin știință de carte și a națiunii.

Activitatea practică include anii de profesorat, când de la catedră, el răspândește ideile înaintate ale revoluției franceze, chemând la dezrobirea poporului din lanțurile iobăgiei și a întunericului, neștiinței de carte, dar și ca teolog, susținerea ortodoxismului de tradiție, împotriva a tot ceea ce era antina-

țional.

Ca om al ideilor noi, Gheorghe Lazăr a fost dușman al întocmirii feudale, bariere a progresului și pe acest temei a urmărit transformarea școlii și bisericii în răspânditoare ale noilor idei. În activitatea la catedră, a impus drept criteriu pentru candidații la preoție, nivelul de pregătire, gradul de cultură obținut prin muncă asiduă, așa cum el însuși își făcuse studiile sale. Profesor de mare cultură, orator strălucit și convingător, pedagog ca un adevărat părinte pentru discipolii săi, el realizează saltul spre slujirea idealului românesc de a pune bazele învățământului în limba română la Sf. Sava. Aceluiași mare scop de valoare națională, îi corespunde și munca sa titanică de traducător, pentru a da poporului român cărți scrise în limba lui. Și aceasta în perioada când românii din Imperiul habsburgic erau lipsiți de posibilitatea de a se ridica la lumină prin cultură.

Ca arhidiacon al Episcopiei din Sibiu, a folosit amvonul pentru a propaga ideile de progres și a arăta românilor ce au de făcut pentru a deveni liberi și stăpâni pe soarta lor, după cum, același crez îl face să fie prezent în 1821, alături de Tudor Vladimirescu.

Opera sa teoretică se înnoadă organic cu cea practică. La Sfântul Sava, dat fiind erudiția sa, Gheorghe Lazăr a ținut cursuri de mare valoare: curs de filozofie, de logică și metafizică, de geografie sau - după expresia lui - cursul de "Aritmetică matematică", în timp ce în 1821, Gheorghe Lazăr, inginer și matematician neîntrecut, regăla tirul tunurilor lui Tudor Vladimirescu.

Deși moare la 44 de ani, Gheorghe Lazăr lasă românilor o operă monument, care stă la baza societății moderne românești.

Lucrări de referință: *Povățuitorul tinerimei către adevărata și dreapta cetire. Întru acest chip și acum întâiași dată tipărit*, Buda, 1826; *Cuvântul compus la 30 iulie 1822 la sosirea în țară a lui Grigore Ghica Vodă*, cu o notiță introductivă de George O. Gârbea, București, 1882; *Trigonometria*, însoțită de o notă biografică și de note explicative de Traian Lalescu, București, 1919; *Scrierile matematice ale lui Gheorghe Lazăr*, transcrise din chirlică după manuscrisele lui Gheorghe Lazăr și adnotate de Șerban Cantacuzino, la 1680; *Pierdute: Platon, Educatorul marelui principe al Rusiei, Cântecul învățăturilor morale pentru copiii de școală; Învățături morale ale lui Gottlieb Ehrenweich pentru băieți; Geografia matematică pentru copii; Pedagogia după Salzmann; Istoria lui Ion Moritz și a copiilor săi; Istoria morală a împăratului Octavian și a soției sale; Compendiu de istoria Transilvaniei; Gramatica româno-germană; Teologia dogmatică și morală*, traducere; *Curs de filozofie*, după Kant; *Logica și metafizica*, după Kant.

Ing. Mircea Pirlea
Biblioteca Judeeană Satu Mare

Bibliografie:

- **Macovecu, George - Gheorghe Lazăr, Editura Albatros, București, 1973**
- **Stancu, Gheorghe M. - Gheorghe Lazăr pedagog național - Viața, activitatea și ideile sale, Brașov, 1936**
- ***** - **Enciclopedia marilor personalități din istoria, știința și cultura românească de-a lungul timpului, Volumul II G-O, Editura Genez, București, 2000**

133 de ani de la nașterea lui Henri Coandă, cel mai mare inventator român

Pe 7 iunie 1886 s-a născut savantul român Henri Coandă, cel care a avut contribuții importante la inventarea motorului cu reacție și a descoperit fenomenul aerodinamic numit "efectul Coandă", cu aplicații tehnice multiple. El a murit pe 24 noiembrie 1972.

Una dintre cele mai importante invenții aparținând unor români a fost avionul cu reacție.

Avionul fără elice

În Octombrie 1910, Marele Palat de pe Champs-Élysées, Paris, a găzduit cea de-a doua ediție a Expoziției Internaționale de Aeronautică. Au fost expuse cele mai noi piese de aviație. Cea mai interesantă mașinărie, care a atras atenția multora, a fost un avion roșu, fără elice, pe a cărui plăcuță metalică scria: COANDA-1910.

Acest avion a trezit interesul și atenția oamenilor nu numai pentru că nu avea elice, ci și pentru că era total diferit față de ceea ce numeau ei până atunci "avion". Mașinăria avea două aripi duble și un singur loc, o anvergură de 10,3 m, lungimea de 12,5 m, greutatea de 420 kg și o forță a propulsiei de 220 kg. Cea mai interesantă parte din avionul lui Coandă era sistemul de propulsie, o adevărată revoluție în construcția de motoare de avioane, care avea să constituie soluția viitorului.

Motorul cu reacție, inventat și construit pentru prima dată de către Henri Coanda era compus dintr-un motor-piston cu patru cilindri, răcit cu apă și dezvoltă 50 de cai-putere la 1000 de rotații pe minut. Acest motor-piston era conectat la o tijă care rotea multiplicatorul de rotații; mișcarea era transmisă compresorului care câștiga o rotație de 4000 de rotații pe minut. Mulți vizitatori ai expoziției au fost suspicioși privind decolarea avionului, până la o demonstrație accidentală a lui Coandă, când, dorind să verifice motorul, avionul a început să meargă din ce în ce mai repede, până să ia luat zborul.

Impresionat de flăcările produse de motor și îngrijorat de faptul că nu mai pilotase un avion până atunci, ci doar planoare, Henry a pierdut controlul mașinării, care a pierdut din înălțime și viteză până când a aterizat forțat.

Această încercare a constituit primul zbor cu un avion echipat cu un motor cu reacție. Astfel, cu 30 de ani înainte de Heinkel, Campini și Whittle, Coandă a construit și a zburat cu primul avion cu reacție.

Între 1911-1914 Henri Coandă a lucrat ca director tehnic la Uzinele de aviație din Bristol, Anglia și a construit avioane cu elice de mare performanță, de concepție proprie. În următorii ani se întoarce în Franța, unde a construit un avion de recunoaștere 1916 foarte apreciat în epocă, prima sanie-automobil propulsată de un motor cu reacție, primul tren aerodinamic din lume și altele.

Se strâng fonduri pentru salvarea frescei unei biserici de lemn din Vâlcea

O campanie internațională de strângere de fonduri pentru salvarea frescei bisericii de lemn de la Urși din județul Vâlcea a fost lansată, iar suma necesară finalizării acțiunii de restaurare este de 12.000 de euro. Biserica de lemn din satul Urși (comuna Popești, jud. Vâlcea, sec. XVIII) face parte din proiectul "60 de biserici de lemn", desfășurat de Fundația Pro Patrimonio.

"O societate care se dezvoltă și este puternică se impune și patrimonializând ceea ce creează. O societate dezvoltată va lăsa în urma ei un patrimoniu sporit față de ceea ce a primit. În acest sens, ea trebuie să aibă grijă și de patrimoniul pe care l-a moștenit", a spus arhitectul Șerban Sturdza, vicepreședinte al fundației.

Biserica din Urși cu hramul Buna Vestire și Sf. Arhangel Mihail (cod Lista Monumentelor Istorice VL-II-m-B-09954) a fost construită în perioada 1757-1784, ctitori fiind Ion Danciu și popa Costandin. După incendiul din 1838 biserica a fost reparată și pictată în 1843 de către meșterii Gheorghe, Nicolae și Ioan atât la interior, cât și la exterior. Din 1913 în sat a fost construită o nouă biserică de zidărie, cea de lemn rămânând abandonată în cimitir. Ultima reparație a avut loc în 1943.

Restaurarea ei a început pe 12 iunie 2010, ca urmare a prăbușirii bolții peste altar, cu o intervenție de urgență inițiată de Ordinul Arhitecților din România și finanțată de Fundația Pro Patrimonio, prin regretatul arhitect Șerban Cantacuzino. Timpul efectiv de intervenție asupra monumentului, ca urmare a specificului activităților de restaurare, este de patru luni pe an, din iunie până în septembrie.

"Crucificarea" pictată de Tițian revine în Escorial după restaurare

Tabloul "Crucifixione / Crucificarea" (1555), una dintre operele cheie de maturitate ale artistului italian Tiziano Vecellio (Tițian), a revenit la Mănăstirea San Lorenzo de El Escorial, după opt luni petrecute în atelierul de restaurare ale Patrimoniului Național în Palatul Regal din Madrid, scrie El País.

Pictura a căzut, în luna octombrie a anului trecut de pe peretele pe care era agătată, după ce partea din spate s-a desprins odată cu tencuiala.

Lucrarea, ulei pe pânză cu dimensiuni de 242 x 137 cm, a căzut de la o înălțime de cinci metri peste obiectele de mobilier de secol XVI și XVII și a sfârșit pe podea, unde a fost găsită de echipa de pază în dimineața zilei de 3 octombrie.

Pentru a celebra revenirea celei mai importante picturi a lui Tiziano găzduită de El Escorial, Patrimoniul Național va deschide, în mod excepțional, sacristia, de marți până vineri pe toată perioada lunii iunie.

Vizitatorii pot admira opera lui Tiziano și remarca modul în care a fost reparată ruptura de 97 de centimetri suferită în partea inferioară.

"Crucifixione", tablou primit de regele Felipe II, monarhul care a condus Spania în perioada ei de maximă glorie, a participat la mari expoziții dedicate lui Tiziano la Viena, Veneția și Roma.

Patrimoniul Național a analizat toate sistemele de prindere vechi ale operelor care se găsesc în sacristia El Escorial și le-a înlocuit cu unele noi, pentru a garanta siguranța lor.

"Turandot" la Opera din Cluj cu debutul de rol al unui star

În ultima zi a lunii mai am avut privilegiul să asistăm la Opera Română din Cluj-Napoca la o reprezentație specială a operei "Turandot" de Giacomo Puccini, al cărei punct de interes a fost debutul în rolul principelui Calaf al lui Teodor Ilincăi, probabil cel mai renumit tenor român al momentului, prezent constant pe marile scene de operă ale lumii.

Producția realizată de regizorul Rareș Trifan rulează la opera clujeană de aproape două decenii și are punctele ei forte, care atrag și ele publicul. Dar faptul că sala Teatrului Național a fost arhiplină s-a datorat de această dată în primul rând tenorului invitat, așa că începem această cronică prezentând pe scurt evoluția sa în lumea muzicii.

De la Mălini la Covent Garden, o carieră strălucită

Teodor Ilincăi născut în 1983 la Mălini, județul Suceava, a studiat oboiul în cadrul "Liceului de Artă" din Suceava în perioada gimnaziului. După absolvirea Liceului Teoretic "Constantin Brâncoveanu" din București, la Filologie, debutul său artistic s-a realizat la Teatrul de revistă "Constantin Tănase" sau în emisiuni realizate de TVR. Pasiunea pentru muzică l-a determinat să se îndrepte spre Universitatea de Muzică din București, pe care a și absolvit-o în anul 2006, cu specializarea Muzică Bizantină. În același an începe să studieze canto cu Corneliu Fănăteanu.

Din anul 2006 devine solist al Operei Naționale din București. În anul 2008 a fost invitat de Filarmonica "Banatul" din Timișoara pentru Stabat Mater de Rossini. În același an debutează și pe scena Ateneului Român. Debutul său internațional a avut loc în ianuarie 2009 pe scena Operei din Hamburg (MacDuff din opera "Macbeth" de Verdi). În martie 2009 și-a făcut debutul la Opera de Stat din Viena (Ismalele din "Nabucco" de Giuseppe Verdi), urmând "Boema" de Puccini pe scena operei din Timișoara și mai apoi la București și Hanovra. În decembrie 2009 își face intrarea la Opera Regală Covent Garden din Londra cu aceeași "Boema", în regia lui John Copley. De aici cariera sa internațională a prins aripi, Opéra Nationale de Paris, Deutsche Oper și Staatsoper Berlin, Wiener Staatsoper, Teatro Real din Madrid, Bayerische Staatsoper din München, Opera Australia fiind doar câteva din marile teatre lirice în care tenorul român a strălucit.

"Turandot", incununare a istoriei operei

Povestea prințesei Turandot, care își trimite peștorii la moarte dacă ei nu sunt în stare să dezlege trei ghicitori, apare în secolul al XII-lea într-un text persan și a ajuns în Europa pe filieră franceză, apoi a fost adaptată pentru teatru de italianul Carlo Gozzi și germanul Friedrich Schiller, înainte să ajungă pe masa de lucru a lui Puccini, care a colaborat strâns cu libretistii săi, Simoni și Adami, și a scris el însuși versurile ariei "Tu che di gel sei cinta". Avea să fie ultima operă compusă de el, duetul final rămânând doar schițat din cauza morții compozitorului în noiembrie 1924. Este practic ultima mare operă italiană din repertoriul consacrat, una din cele mai complexe și totodată populare. Puccini scrie o muzică moder-

Povestea prințesei Turandot, care își trimite peștorii la moarte dacă ei nu sunt în stare să dezlege trei ghicitori, apare în secolul al XII-lea într-un text persan și a ajuns în Europa pe filieră franceză, apoi a fost adaptată pentru teatru de italianul Carlo Gozzi și germanul Friedrich Schiller, înainte să ajungă pe masa de lucru a lui Puccini

Producția operei "Turandot" a fost regizată de Rareș Trifan, fost director al teatrului liric clujean între 2008 și 2012

nă, dar accesibilă, integrează melodii chinezești autentice (imnul Chinei imperiale, cântecul "Floare de jasmîn") și combină într-un tot coerent elementele orientale, tradiția comediei medievale italiene și stilul propriu melodramatic și melodic, rezultând o lucrare care pare să încununeze întreaga istorie a genului liric. După ea foarte puțini compozitori au mai dat opere care să se impună în repertoriu (singurul care ne vine rapid în minte e englezul Benjamin Britten).

La premiera absolută dirijată de Arturo Toscanini spectacolul s-a oprit în punctul în care Puccini a lăsat partitura, după moartea sclavei Liu, pe cuvintele "Liu, poesia!". De la a doua reprezentație s-a adăugat parțial finalul compus de Franco Alfano, cu duetul în care Turandot cedează, în fine, iubirii pasionate a principelui misterios. Acest duet se prezintă în majoritatea producțiilor moderne, uneori fiind exclus (ca la Cluj) monologul lui Turandot în care prințesa își explică sentimentele.

Un spectacol de bună calitate

Izbitoare la producția clujeană este scenografia lui Mihai Ciupe, cu cei trei dragoni din tavan care vor cobori amenințători când Calaf răspunde celor trei ghicitori (și îi ridică în momentul triumfului final) și planul secundar cu portrele lui Turandot în primul act și platoul tronului imperial în actul secund. Costumele nu sunt atât de colorate ca în alte producții, dar există un simbolism interesant: Pu-Tin-Pao, călăul, este o femeie îmbrăcată în alb (culoarea doliului în China), personificare a morții. Costumul lui Calaf croit pentru Teodor Ilincăi pune șarmul său masculin în valoare, iar eclajul gândit pentru Turandot îi arată dualismul, lumina și umbra, un motiv străvechi al filosofiei chineze.

Teodor Ilincăi a arătat tuturor ce înseamnă un cântăreț de elită. Un debut de rol e problematic pentru oricine, dar el a biruit cu siguranță dificultățile partiturii, atacând cu grijă acutele pentru care rolul lui Calaf e celebru, arătând un legato de o frumusețe rară, o frazare limpede și un joc scenic impecabil. În duete a dominat-o pe partenera sa, Lilla Lee, o soprană cu un fizic ideal pentru Turandot (are origini coreene) și care face rolul de mult timp în teatre mai puțin repute,

Tenorul Teodor Ilincăi în costumul de scenă al principelui Calaf

dar nu se ridică la nivelul elitei genului, registrul acut fiind uneori problematic. Compensează însă în registrul grav, aproape feroce, și prin expresivitate. Irina Săndulescu-Bălan a avut un început ezitant în rolul sensibil al lui Liu, dar în actul final a fost foarte bună și aria ei finală merita aplauze, însă publicul a aplaudat și a bisat doar "Nessun dorma", cea mai celebră arie a operei.

Trioii miniștrilor Ping, Pang și Pong, voce a rațiunii în această poveste atât de pasională, dăruit de Puccini cu ritmuri sincopate și armonii provocatoare, este un liant al operei și a avut interpreți buni în Cristian Hodrea, Eusebiu Huțanu și Sorin Lupu, într-o coregrafie complexă. Basul Simoni Sandor a transmis tragismul scenei morții lui Liu și a avut o prestație solidă în primul act, iar Ruslan Bărlea s-a achitat bine de rolul solemn și toțuș cumva umil al împăratului. Petru Burcă a fost un Mandarin stentorial, dar

a inversat două cuvinte în intrarea inițială. Adriana Țidor și Mihai Lupu au jucat expresiv, cu mijloace nonverbale, drama morții prințului persan.

Corul de copii Junior VIP a fost o surpriză plăcută în cântecul-leitmotiv dedicat prințesei, iar corul Operei s-a impus în pasajele masive, de forță, suferind însă acolo unde se cerea finețe (melancolia morbidă din "Perche tarda la luna" a fost ratată, pasajul sunând plat). Dirijorul David Crescenzi, bun profesionist, un obișnuit al operelor din România, a asigurat fluentă și impactul ritmic al unei partituri complicate. Va reveni la Cluj în 23 iunie pentru "Don Giovanni" cu sâtmăreanul George Gojda în rolul titular.

A fost o seară de referință prin debutul lui Teodor Ilincăi și un spectacol în ansamblu de bună calitate. Tenorul va relua rolul în luna iulie la Tokyo.

Vasile A.

De câțiva ani, Ionela Toma trăiește în București, iar zilele acestea, mărturisind că am profitat de vizita ei în Satu Mare, am invitat-o la un interviu, atât scris, cât și televizat, în cadrul emisiunii de muzică populară Zone folclorice, emisiune ce o puteți urmări duminică, 9 iunie, începând cu ora 14 la Informația TV.

INTERVIU

„De ceva vreme nu mai sunt fata cu zădie roz, ci sunt medieșanca Ionela Toma”

„De ceva vreme, nu mai sunt fata cu zădie roz, ci sunt medieșanca Ionela Toma”, sunt cuvintele interpretei de muzică populară Ionela Toma, tânăra care a reprezentat de-a lungul anilor județul Satu Mare la concursuri naționale și internaționale și a adus acasă, de peste tot, numeroase premii.

De câțiva ani, Ionela Toma trăiește în București, iar zilele acestea, mărturisind că am profitat de vizita ei în Satu Mare, am invitat-o la un interviu, atât scris, cât și televizat, în cadrul emisiunii de muzică populară Zone folclorice, emisiune ce o puteți urmări duminică, 9 iunie, începând cu ora 14 la Informația TV.

- Au trecut mai bine de patru ani de la ultima noastră întâlnire, Ionela. Ce s-a mai întâmplat în această perioadă, ce ai mai făcut?

- A trecut ceva timp... Niți nu îmi vine să cred, de fapt cred că la fel de mult timp sau poate mai bine a trecut de când am urcat pe o scenă din Sătmăreș. Cred că m-am desprins de tot, noroc cu tine, Ioana dragă care îmi ești mereu alături și mă mai tragi de mână, periodic. Și cei mai bucușii cred că sunt sătmărenii și spun asta pentru că îmi scriu pe paginile de socializare și mă întrebă diverse, iar eu nu pot decât să le fiu recunoscătoare că nu m-au uitat și încă mă poartă în sufletele lor. Ce am făcut eu în această perioadă? Păi am iubit, m-am căsătorit, m-am mutat, am compus, am cântat. Mi-am întemeiat o familie extrem de frumoasă, Dumnezeu m-a binecuvântat cu un soț iubitor care mă susține și mă înțelege necondiționat. Sunt cea mai răsfățată femeie din lume.

- Îmi aduc aminte, la un moment dat, de mutarea ta la Bistrița. Povesteam chiar în acea perioadă în cadrul unei emisiuni.

- E adevărat că viața ne-a pus la încercare de câteva ori, soțul meu este cadru militar și am fost nevoiți să ne cam mutăm, lucru care nu a fost deloc ușor. Nu a fost simplu să o iau de fiecare dată de la început, însă împreună am trecut cu bine peste toate. Așa am ajuns de am locuit o bucată de vreme la Bistrița, unde am fost primiți foarte frumos. Acolo am fost angajată la unul din ansamblurile profesioniste. A fost o bucată de vreme în care mi-am încercat norocul și în alt județ. Bistrițenii

m-au primit foarte bine, iar când am anunțat că plecăm din nou spre București, au fost destul de supărați. Apoi toată această perioadă a fost benefică pentru mine din punct de vedere al inspirației. Am reușit să îmi adun trăirile și să le pun pe hârtie și pe câte o linie melodică deosebită. Da, trebuie să recunosc că din punct de vedere muzical, soțul meu a avut și el un cuvânt de spus, pentru că e firesc, nu se putea altfel, dar sunt extrem de fericită cu ce a ieșit și sper să placă iubitorilor de muzică populară.

- Cum ai reușit să te acomodezi într-un oraș atât de mare și de agitat?

- Foarte simplu, eu sunt o fire foarte agitată și nu stau locului o clipă, așa că mi-a venit ca o mânășă Capitala, mă simt ca și peștele în apă. Plecarea la Bistrița și revenirea într-un oraș mic a fost pentru noi aproape ca o pedeapsă, ne simțeam ca într-un concediu continuu. Iubesc agitația, îmi place foarte mult să fac mai multe lucruri deodată, îmi place tot ceea ce o capitală îți poate oferi.

- Ai reușit și ca artist acolo?

- E o întrebare grea. Nu e atât de ușor într-o lume atât de mare, însă prefer să fiu mică într-o lume mare, decât să fiu mare într-o lume mică. Am colaborări cu realizatori din Televiziunea Română și Radio, cu Centrul de Creație, Artă și Tradiție din București, cu televiziunile de gen, iar pentru evenimentele private colaborez cu un taraf de aici, cu care mă înțeleg foarte bine și astfel am reușit să îmi însușesc un repertoriu mult mai vast cuprinzând și zona de Sud a țării. De asemenea, aici sunt foarte multe evenimente unde mirii preferă doar câte un program, două de folclor și atunci este moda negativelor, care mie sincer îmi convine și mai mult pentru că ai la eveniment, ai susținut un program de o oră-două, iar mai apoi ai plecat.

- Cei ce te urmăresc au observat cu siguranță în cazul tău o schimbare radicală de imagine. Ionela, unde a dispărut „fata cu zădie roz”?

- Da, așa este! Pentru mulți de acasă, nu era un secret că eu nu sunt dreancă. Eu sunt medieșancă 100% și am spus-o de fiecare dată cu mândrie, nu m-am ferit. Plecat de acasă fiind, instrăinat, am început să cercetez puțin, am găsit niște informații pe care, bineînțeles, le-am folosit pentru binele meu și într-un final, am obținut un costum popular din satul meu, costum

care aparținut unei vechi coriste. Deci da, există o formă, dacă îmi permiți termenul, de costum specific pentru satul de unde eu sunt. Sunt foarte mândră de acest lucru și simt că mă reprezintă în totalitate. Iată aceasta este explicația. De ceva vreme nu mai sunt „fata cu zădie roz”, ci sunt medieșanca Ionela Toma.

- Am ascultat cel mai recent cântec al tău, iar subiectul lui e destul de controversat, dacă pot spune așa...

- Dacă nu eu, atunci cine avea curaj să cânte despre acest subiect. Sunt o tipă super directă și spun lucrurilor pe nume, ceea ce în viață m-a ajutat, dar de cele mai multe ori a fost un minus pentru mine, însă mi-o asum, prefer să fiu un om sincer, urăsc prefațatoria și minciuna. Cât despre piesă ce vrei să îți spun? Este purul adevăr, se întâmplă ca și în orice alt domeniu... prietenii, antipatii, nu e totul chiar cum se vede la televizor, ci dimpotrivă de cele mai multe ori. E o lume în care nu este ușor să răzbată!

- Urmează și alte proiecte, cu siguranță. Cu ce ne mai surprinzi, de alte teme vei aborda?

- Dacă la primul album am preferat să fac culegeri de folclor, acum cânt doar despre ceea ce simt, sunt cântece izvorâte din trăirile mele, din sufletul meu. Și dacă e așa, e firesc să fi făcut și un cântec de instrăinare pe care eu încă îl lacrimiez atunci când îl ascult. Tata mă întreba: poi măi fată, și cum o să îl cânti? Nu știu, probabil cu timpul mă voi obișnui. Este un cântec deosebit,

în care sunt sigură că se vor regăsi multe fete, doamne și domnișoare care au trăit o poveste asemănătoare cu a mea. Bineînțeles că vor fi și piese de dragoste. Când să cânt dragostea dacă nu acum, când o trăiesc în cel mai frumos și profund mod? Și am decis din dragoste pentru repertoriul propriu să refac două din piesele de pe vechiul album, care acum se bucura de o cu totul alta „haină”, au fost orchestrate foarte frumos și sună foarte bine acum, „fresh”, ca în 2019.

- Cum e întoarcerea acasă, pe meleagurile natale?

- De o vreme bună încoace, este destul de tristă pentru mine...sunt indulgentă când spun destul, dar nu aș vrea să schimb foarte mult tonul acestui interviu. Acum ceva vreme am pierdut-o pe bunica Veronica, pierdere care m-a marcat adânc în suflet. Printre primele lucruri pe care le făceam când ajungeam în Satu Mare era să dăm o fugă până la ea, la Medieș, însă acum acest lucru nu mai e posibil și este îngrozitor de dureros, dar trebuie să trecem în viață prin toate ca să creștem frumos, să primim cu optimism, deci mă bucur de cei doi nepoți, mă umplu cu voie bună, energie și dragoste curată de la ei, mă bucur de părinți și de sora mea și de ceilalți membri ai marii noastre familii pe care îi vizităm negreșit de fiecare dată și uite așa ajung mai obosiți în București decât am venit. Dar noi suntem bucușii că suntem primiți cu atâta căldură și ei ne așteaptă de fiecare dată cu mare drag și cu toate

bunățile pământului.

- La final de interviu, te rog să îmi spui câteva proiecte actuale, de viitor, colaborări.

- Am gata câteva piese, pe care le voi lansa treptat, pe rând, așa că îi invit pe cei care mă apreciază și îmi iubesc muzica să mă urmărească, vom avea aproape în fiecare lună câte un cântec nou, cu clip cu tot. În ceea ce privește colaborările, la sfârșitul acestei luni, în Capitală se organizează un mare festival de folclor intitulat Festivalul Internațional de Folclor, Muzică și Tradiții în Cișmigiu, organizat de Primăria Capitalei prin CREART, iar eu mă bucur să fiu printre invitați și voi evolua pe scenă alături de orchestra nașului nostru drag, Orchestra Națională Valahia, dirijor Marius Zorilă. Va fi difuzat de Televiziunea Română. Iar în încheiere, vreau să mulțumesc din suflet Cotidianului Informația Zilei, postului Informația TV pentru atenția acordată, sunteți deosebiți și mereu mă surprindeți plăcut, iar sătmărenilor mei dragi vreau să le transmit toate gândurile mele bune, să fiți sănătoși, bucușii, iubiți, uniți și întotdeauna cu un gând bun pentru cei de lângă voi.

Pentru că în 10 iunie, Ionela Toma își serbează ziua de naștere, îi transmitem pe această cale multă sănătate, putere de muncă, împliniri pe toate planurile, alături de un sincer și călduros „La mulți ani!”

A consemnat Ioana Vladimirescu

Angelina Jolie a organizat petrecerea perfectă pentru aniversarea fiicei sale

Angelina Jolie dovedește încă o dată că este o mamă cool după ce a organizat petrecerea perfectă pentru aniversarea fiicei sale, Shiloh Jolie-Pitt.

Shiloh Jolie-Pitt a împlinit 13 ani, iar Angelina Jolie a tinut să marcheze evenimentul cu o petrecere memorabilă. Actrița a organizat o petrecere la care au fost prezenți toți cei șase copii ai săi și a decis ca, pentru aniversarea lui Shiloh, cel mai potrivit ar fi un escape room la celebrul The Basement din Los Angeles.

Chiar dacă nu există imagini publice de la petrecerea organizată de Jolie, este ușor de imaginat cât de inedită a fost experiența pentru copiii actriței, căci nu oricine are ocazia de a participa la o aventură alături de cea care a interpretat-o pe Lara Croft. Potrivit surselor, locul unde au petrecut aceștia este considerat unul inedit, implică prezența unor actori și provocări spectaculoase pentru o experiență completă.

Este cunoscut faptul că Angelina Jolie este foarte apropiată de cei șase copii pe care îi are cu fostul ei soț, Brad Pitt, Maddox, 17 ani, Pax, 15 ani, Zahara, 14 ani, Shiloh, 13 ani, și gemenii Vivienne și Knox, în vârstă de 10 ani.

Potrivit unor surse apropiate actriței și citate de Us Weekly, Angelina Jolie organizează mereu lucruri interesante și distractive pentru copiii ei. Actrița participă alături de aceștia chiar și la premiere de film, cum a fost cea a peliculei "Dumbo" sau "The Boy Who Harnessed the Wind" din New York.

După un proces de divorț care durează din 2016, Angelina Jolie și Brad Pitt sunt acum din nou singuri. Potrivit unor documente obținute de The Blast, cei doi actori au obținut, prin intermediul unei decizii judecătorești date în luna aprilie, statutul de persoane singure. Potrivit unor surse citate de publicație, atât Angelina Jolie, cât și Brad Pitt sunt fericiți că își pot continua viața. Cei doi ar fi negociat o astfel de înțelegere încă din martie, însă procesul de divorț nu se încheie atât de ușor, deoarece ei încă se luptă pentru custodia copiilor.

Ashton Kutcher, implicat în procesul unui criminal în serie

Ashton Kutcher a depus mărturie în cadrul procesului unui bărbat acuzat că ar fi ucis mai multe femei, printre care și cea cu care urma să se întâlnească actorul.

Ashton Kutcher a fost, fără să știe, la locul unei crime și a depus mărturie în cazul unui bărbat suspectat că ar fi criminal în serial, Michael Gargiulo, cunoscut și sub porecla de „Hollywood Ripper”.

Prietena lui Ashton Kutcher, Ashley Ellerin, a fost una dintre cele femei atacate de Gargiulo, într-o perioadă de 15 ani. Potrivit mai multor declarații, actorul a spus juraților că el și Ashley aveau planuri pentru prima întâlnire, urmând să iasă la cină pe 21 februarie 2001.

Ei s-au cunoscut în decembrie și au decis să iasă împreună după ce au aflat că sunt amândoi singuri. Ashton a mers la casa acesteia pentru a se întâlni, a bătut la ușă în jurul orei 22.30, însă nimeni nu i-a răspuns.

Acesta a încercat să deschidă ușa, însă era încuiată și s-a uitat pe geam. „Am văzut ceea ce credeam atunci că era vin roșu pe covor, însă nu era nimic alarman, deoarece fusesem la o petrecere la ea acasă și era un fel de petrecere de facultate. Nu m-am gândit prea mult la asta”, a declarat acesta, adăugând că a crezut că pur și simplu ea a uitat și a ieșit cu alți prieteni.

Cei care au investigat cazul sunt de părere că atunci când Ashton a ajuns la casa prietenei sale, aceasta fusese deja înjunghiată de 47 de ori. „Credem că ea

abia ieșise din duș și se pregătea să iasă cu domnul Kutcher atunci când a fost atacată de la spate”, a declarat consilierul adjunct al districtului din Los Angeles, Dan Akemom.

Ashton Kutcher a aflat următoarea zi că Ashley Ellerin a fost ucisă. El le-a explicat atunci poliștilor de ce se aflau amprentele lui pe ușă.

În cadrul procesului de miercuri, Ashton Kutcher a vorbit timp de 40 de minute și el este unul dintre cei 100 de martori care au depus sau vor depune mărturie în acest caz.

Michael Gargiulo a pledat nevinovat până acum, el fiind acuzat că în 2005 a ucis-o pe Maria Bruno, iar în 2008 a încercat să o ucidă pe Michelle Murphy. În plus, procurorii cred că el este cel care a omorât-o și pe Tricia Pacaccio în 1993.

Kit Harington s-a internat într-un centru de reabilitare

Finalul serialului "Game of Thrones" a șocat o întreagă lume, însă cei mai afectați au fost actorii, Kit Harington internându-se într-un centru de reabilitare de lux pentru a se liniști.

Potrivit Page Six, Kit Harington, actorul care interpretează rolul lui Jon Snow în serialul „Game of Thrones” s-a internat într-un centru de reabilitare de lux din cauza stresului și a alcoolului, acesta fiind foarte afectat de finalul serialului care i-a adus faima.

Kit Harington s-a internat la centrul Connecticut health retreat Privé-Swiss pentru aproape o lună, ajungând înainte cu câteva săptămâni de difuzarea episodului final. Se pare că acesta a mers la terapie, a practicat meditația, învățând noi tehnici prin care se poate lupta cu emoțiile negative și stresul.

Potrivit Page Six, soția lui, Rose Leslie, pe care a întâlnit-o pe platourile de filmare „Game of Thrones”, i-a fost mereu alături, sprijinindu-l mereu.

Un prieten a declarat pentru aceeași publicație că finalul „Game of Thrones” l-a afectat puternic pe Kit.

„El a realizat că „asta a fost – acesta este sfârșitul”, a fost ceva la care ei toți au lucrat atât de mult în ultimii ani. A avut un moment, acum ce se va întâmpla? El s-a aflat în clinică pentru stres, epuizare și totodată și pentru consumul de alcool”. Un reprezentant al lui Kit Harington a declarat pentru Page Six că actorul „a decis să folosească pauza din programul lui drept o oportunitate de a petrece timp la un centru wellness pentru a lucra la câteva probleme personale.”

În această perioadă el a avut voie să părăsească centrul și a fost văzut la o sală de fitness și la diferite librării. „Kit arată foarte bine și chiar pare să se concentreze asupra sănătății sale”, a declarat un locuitor.

Kit este surprins în lacrimi după ce află finalul „Game of Thrones”

După finalul „Game of Thrones” a fost difuzat și un documentar cu imagini din culise. În „The Last Watch”, Kit este surprins în lacrimi, vizibil șocat, după ce află că Daenerys (Emilia Clarke) va fi ucisă de către Jon (Kit Harington).

Actorul a vorbit și în trecut despre dificultățile pe care le-a avut după ce a devenit un star internațional, recunoscând și el că a căutat ajutor specializat. El a declarat recent pentru Variety că cel mai „întunecat” punct a fost pentru el faptul că a devenit un personaj atât de important după ce Jon a murit și apoi a înviat în serial. Kit a avut nevoie de timp pentru a se obișnui cu noul său statut.